

05.10.2024р. Гр. ТУ-4Т. Основи законодавства України. Уроки 3-4.

Тема: Правила перевезення пасажирів та багажу.

Закон України «Про автомобільний транспорт» (далі – Закон) визначає засади організації та діяльності автомобільного транспорту. Цей Закон регулює відносини між автомобільними перевізниками, замовниками транспортних послуг, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, пасажирями, власниками транспортних засобів, а також їх відносини з юридичними та фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності, які забезпечують діяльність автомобільного транспорту та безпеку перевезень. Відповідно до статті 37 Закону, пільгові перевезення пасажирів, які відповідно до законодавства користуються такими правами, забезпечують автомобільні перевізники, які здійснюють перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.

Водій автобуса при перевезенні пасажирів автомобільним транспортом має право: вимагати від пасажирів виконання їх обов'язків; не допускати до поїздки пасажира, який не має квитка, порушує громадський порядок у салоні автобуса, забруднює його, пасажирів або їх речі; під час посадки в автобус пасажирів на приміському, міжміському або міжнародному маршруті перевіряти наявність квитків на проїзд та перевезення багажу; не видавати багаж, якщо пасажир не пред'явив квитка.

Водій автобуса зобов'язаний: виконувати правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту загального користування і технічної експлуатації автобуса; мати з собою і пред'являти для перевірки уповноваженим посадовим особам документи, передбачені законодавством; дотримуватися визначеного маршруту та розкладу руху автобуса; приймати, розміщати та видавати багаж пасажирів на зупинках, передбачених розкладом руху; стежити за виконанням пасажирями своїх обов'язків та безпечним розміщенням ними багажу і ручної поклажі в автобусі; оголошувати назви зупинок і час стоянки на них; здійснювати висадку пасажирів у відведеному для цього місці в разі заправлення автобуса паливом під час

виконання перевезень; вживати необхідних заходів для безпеки пасажирів у разі виникнення перешкод для руху на маршруті (туман, ожеледь тощо), які не дають змоги продовжити поїздку, а також у разі вимушеної зупинки автомобільного транспортного засобу на залізничному переїзді; зупиняти автобус за сигналом контролера, виконувати його вказівки та сприяти у здійсненні контролю.

Водію автобуса забороняється: змінювати маршрут та розклад руху; продавати пасажиром квитки під час керування автобусом.

Пасажир має право: одержувати від перевізника, водія, на зупинках автобусних маршрутів загального користування, автостанціях та автовокзалах інформацію про послуги автомобільного транспорту загального користування; безоплатно провозити з собою на автобусних маршрутах загального користування одну дитину дошкільного віку без надання їй окремого місця; безоплатно перевозити з собою на автобусних маршрутах загального користування ручну поклажу, а також відповідно до законодавства про захист прав споживачів і правил перевезень користуватися іншими правами.

Пасажир зобов'язаний: мати при собі квиток на проїзд, на перевезення багажу, за наявності права пільгового проїзду – відповідне посвідчення чи довідку, на підставі якої надається пільга, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду – зареєструвати електронний квиток; виконувати вимоги правил надання послуг та правил користування пасажирським автомобільним транспортом.

Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.97 № 176 (далі – Правила).

Відповідно до пункту 10 Правил, державний контроль за дотриманням передбачених цими Правилами вимог покладається на Укртрансбезпеку, Національну поліцію та органи Держпродспоживслужби.

Відповідно до Положення про Державну службу України з безпеки на транспорті, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 № 103 (далі – Положення), Укртрансбезпека є центральним органом виконавчої влади, який, зокрема, реалізує державну політику з питань безпеки на наземному транспорті.

Одним із основних завдань Укртрансбезпеки є здійснення державного нагляду (контролю) за безпекою на автомобільному транспорті.

Згідно з пунктом 8 Положення Укртрансбезпека здійснює свої повноваження безпосередньо, через утворені в установленому порядку територіальні органи.

Відповідно до статті 6 Закону державний контроль автомобільних перевізників на території України здійснюється шляхом проведення планових, позапланових і рейдових перевірок (перевірок на дорозі).

Проведення планових, позапланових перевірок здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Статтею 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» визначено перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, зокрема, перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів річковим, морським, автомобільним, залізничним та повітряним транспортом, міжнародні перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом.

Статтею 9 Закону визначено особливості ліцензування на автомобільному транспорті.

Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним транспортом, міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 02.12.2015 № 1001.

Порядок здійснення державного контролю на автомобільному транспорті, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2006 № 1567 (далі – Порядок).

Пунктом 15 Порядку визначено, що під час проведення рейдової перевірки перевіряється виключно: наявність визначених статтями 39 і 48 Закону документів, на підставі яких здійснюються перевезення автомобільним транспортом; додержання вимог статей 53, 56, 57 і 59 Закону;

додержання водієм вимог Європейської угоди щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення (ЄУТР);

відповідність зовнішнього і внутрішнього спорядження (екіпірування) транспортного засобу встановленим вимогам; оснащення таксі справним таксометром; відповідність кількості пасажирів, що перевозяться, відомостям, зазначеним у реєстраційних документах, або нормам, передбаченим технічною характеристикою транспортного засобу; додержання водієм автобуса затвердженого розкладу та маршруту руху; наявність у всіх пасажирів квитків на проїзд та квитанцій на перевезення багажу, а у разі пільгового проїзду – відповідного посвідчення; додержання водієм режиму праці та відпочинку, а також вимоги щодо наявності в автобусі двох водіїв у разі перевезення пасажирів на відстань 500 і більше кілометрів або перевезення організованих груп дітей за маршрутом, який виходить за межі населеного пункту та має протяжність понад 250 кілометрів; виконання водієм інших вимог Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту та Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні, інших нормативно-правових актів. Відповідальність за порушення законодавства про автомобільний транспорт передбачено статтею 60 Закону. Крім того, посадові особи Укртрансбезпеки мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення у випадках порушень законодавства з питань безпеки на наземному транспорті, передбачених частинами першою, другою, четвертою, п'ятою і сьомою статті 1331, статтями 1332, 136, 141, 142, та статтею

164, у частині, що стосується правопорушень у галузі господарської діяльності, пов'язаної з перевезенням пасажирів і вантажів, Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Ліцензування на автомобільному транспорті спрямоване на визначення початкових і поточних умов надання послуг з перевезень пасажирів і небезпечних вантажів, а також найважливіших параметрів обслуговування споживачів. Ліцензія видається на господарську діяльність з надання послуг з перевезення пасажирів і небезпечних вантажів. До персоналу автомобільного транспорту належать працівники, які безпосередньо надають послуги з перевезення пасажирів чи вантажів, виконують роботи з ремонту та технічного обслуговування транспортних засобів, надають допоміжні послуги, пов'язані з перевезеннями.

Стаття 17. Вимоги до персоналу автомобільного транспорту. Персонал автомобільного транспорту повинен відповідати визначеним законодавством вимогам, зокрема:

мати необхідний рівень професійної кваліфікації;

забезпечувати якісне та безпечне надання послуг автомобільного транспорту з перевезення пасажирів чи вантажів;

ввічливо та уважно реагувати на звернення і скарги споживачів послуг автомобільного транспорту.

Послуги пасажирського автомобільного транспорту поділяють на послуги з перевезення пасажирів автобусами, на таксі та легковими автомобілями на замовлення. Автобусні маршрути за видами сполучень поділяються на: міські, приміські, міжміські, міжнародні. Автобусні маршрути за видами перевезень поділяються на: загального користування, спеціальних перевезень, нерегулярних перевезень. На приміських та міських маршрутах дозволяється перевозити стоячих пасажирів автобусами, які за своєю конструкцією мають місця для стоячих пасажирів, у кількості, передбаченій технічною характеристикою транспортного засобу та визначеній у реєстраційних документах на цей транспортний засіб. На міжнародних та міжміських

маршрутах дозволяється перевозити пасажирів з обов'язковим наданням їм місць для сидіння. На автобусні маршрути протяжністю понад 500 км у рейс повинні направлятися два водії. Стаття 37. Пільгові перевезення пасажирів автомобільним транспортом. Пільгові перевезення пасажирів, які відповідно до законодавства користуються такими правами, забезпечують автомобільні перевізники, які здійснюють перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.

Автомобільному перевізнику, який здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, забороняється відмовлятися від пільгового перевезення, крім випадків, передбачених законом. Стаття 38. Вимоги до перевезення організованих груп дітей автобусами. До перевезення організованих груп дітей (далі - груп дітей) відноситься одночасне перевезення групи з десяти і більше дітей, для яких замовником послуги призначається керівник, відповідальний за супроводження їх під час поїздки, а на групу з 30 і більше дітей призначається також медичний працівник. Перевезення груп дітей можна здійснювати в режимах як регулярних, так і нерегулярних пасажирських перевезень. Регулярні та нерегулярні перевезення груп дітей здійснюються за умови узгодження маршруту та розкладу руху із замовником та відповідними підрозділами Національної поліції.

Стаття 41. Основні права та обов'язки пасажира

Пасажир має право: одержувати від перевізника, водія, на зупинках автобусних маршрутів загального користування, автостанціях та автовокзалах інформацію про послуги автомобільного транспорту загального користування; безоплатно провозити з собою на автобусних маршрутах загального користування одну дитину дошкільного віку без надання їй окремого місця; безоплатно перевозити з собою на автобусних маршрутах загального користування ручну поклажу, а також відповідно до законодавства про захист прав споживачів і правил перевезень користуватися іншими правами. Пасажир зобов'язаний: мати при собі квиток на проїзд, на перевезення багажу, за наявності права пільгового проїзду - відповідне

посвідчення чи довідку, на підставі якої надається пільга, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - зареєструвати електронний квиток.

Договір перевезення пасажиром автобусом на маршруті загального користування укладається між автомобільним перевізником та пасажиром. Цей договір вважається укладеним з моменту придбання пасажиром квитка на право проїзду, а для осіб, які користуються правом пільгового проїзду, - з моменту посадки в автобус, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - з моменту реєстрації електронного квитка. Дія договору перевезення пасажиром автомобільним транспортом може бути припинена за ініціативою автомобільного перевізника чи водія автомобільного транспортного засобу, якщо пасажир:

перебуває у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння; порушує громадський порядок; пред'являє заборонений до перевезення багаж або вантаж, який за габаритами не відповідає встановленим нормам; порушує інші вимоги правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту.

Стаття 49. Основні права та обов'язки водія транспортного засобу при перевезенні вантажу у внутрішньому сполученні.

Водій транспортного засобу при внутрішньому перевезенні вантажів має право:

відмовлятися від прийняття для перевезення вантажу, який не відповідає встановленим вимогам або вимогам щодо пломбування вантажу, якщо відтиск пломби нечіткий або пломбу пошкоджено; вимагати від вантажовласника (уповноваженої ним особи) належного закріплення вантажу на транспортному засобі відповідно до встановлених законодавством вимог та очищення його кузова від залишків вантажу.

Водій транспортного засобу зобов'язаний: мати при собі та передавати для перевірки уповноваженим на те посадовим особам документи, передбачені законодавством, для здійснення

зазначених перевезень; перевіряти надійність пломбування, закріплення, накриття та ув'язування вантажу для його безпечного перевезення; забезпечити збереження вантажу, прийнятого до перевезення, та своєчасно його доставити вантажовласнику (уповноваженій ним особі); дотримуватися визначеного режиму праці та відпочинку.

Стаття 50. Договір про перевезення вантажу

Договір про перевезення вантажу автомобільним транспортом укладається відповідно до цивільного законодавства між замовником та виконавцем у письмовій формі (договір, накладна, квитанція тощо). Істотними умовами договору є:

найменування та місцезнаходження сторін;

найменування та кількість вантажу, його пакування;

умови та термін перевезення;

місце та час навантаження і розвантаження;

вартість перевезення;

інші умови, узгоджені сторонами.

Договір мультимодального перевезення за участю автомобільного транспорту укладається відповідно до Закону України "Про мультимодальні перевезення".

Автомобільний перевізник має право:

відмовитися від приймання вантажу для перевезення, якщо замовником не підготовлено вантаж чи необхідні документи або внесені без попереднього узгодження з ним зміни до реквізитів цих документів; відмовитися від перевезення вантажу, якщо замовник подає до перевезень вантаж, не обумовлений договором про перевезення, пакування вантажу не відповідає встановленим законодавством вимогам, ушкоджена тара або нечітким є відтиск пломби тощо; одержувати відшкодування від замовника, якщо

транспортний засіб був пошкоджений під час вантажних робіт або під час перевезення вантажу з вини замовника.

Автомобільний перевізник зобов'язаний: при укладанні договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом передбачати для свого персоналу встановлені законодавством умови праці та відпочинку; забезпечити виконання умов договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом у межах, визначених договором та законодавством; забезпечити збереження вантажу, прийнятого до перевезення, до передачі вантажовласнику (уповноваженій ним особі) в пункті призначення; відшкодувати замовнику збитки за пошкодження або псування вантажу, часткову чи повну його втрату, а також збитки, завдані внаслідок несвоєчасної доставки вантажу.

Посилання:

<https://ips.ligazakon.net/document/T012344?an=1210>

Д/з: Виконайте завдання: 1. Де і коли треба проходити техогляд транспортних засобів? 2. З якою метою проводиться технічний огляд? 3. Для чого існують правила перевезення пасажирів і багажу?